

Tázání jako „výzkum“ / Výzkum a tázání

Tázat se můžeme zásadně dvojím způsobem: buď hledáme informaci, o níž jsme přesvědčeni, že už někde „je“, tj. je někým vytvořena a někde uložena, anebo se tážeme po něčem, o čem jsme přesvědčeni (ať už právem či neprávem), že ještě nebyla nikým vytvořena a nikde uložena. Je sice pravda, že v praxi to většinou vypadá tak, že musíme počítat s oběma možnostmi, ale musíme vědět, že každá z obou možností nám ukládá jiný přístup a postup – a že slibuje něco jiného. Hledat (a posléze najít) nějakou informaci již vytvořenou a hotovou s sebou nese jakési nevysloven přesvědčení, že nám je taková informace užitečná bez ohledu na to, v jakém kontextu, v jaké souvislosti jí využijeme. To ovšem může někdy mít i pozitivní výsledky, když se ukáže, že využití oné informace v jiných souvislostech umožní, aby se vyjevily i některé původně skryté stránky oné informace, takže tím získáme vlastně informaci novou (a onu první pak často musíme upravit, opravit a reinterpretovat, což potom lze vyložit jako kus „badatelství“ – pochopitelně ovšem jen druhého řádu). Pro „výzkum“ a „badatelství“ je ovšem nejdůležitější správně postavená otázka, nikoli vnitřní potíže a rozpory našich představ, koncepcí a projektů. Na druhé straně však zase nesprávně postavená otázka se nám může stát obrovskou překážkou dalšího průzkumu.

(Písek, 101012-2.)